

'Landen bouw je niet op cynisme'



Ronald van Raak

Vandaag begint in Den Haag het zogeheten wetgevingsoverleg. De Tweede Kamercommissie voor Antilliaanse en Arubaanse Zaken buigt zich de komende dagen over rijksconsensuswetten die voor Curaçao, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba de weg naar een nieuwe status moeten effenen. Op deze pagina's de vrijwel integrale weergave van de bijdrage van Ronald van Raak, Antillenwoordvoerder van de grootste oppositiepartij SP, aan het debat.

Door Ronald van Raak

Mensen in Nederland zijn vaak boos over de politiek. Mensen zijn kwaad, omdat politici dingen doen die zij helemaal niet willen. En mensen komen in opstand, om dat te voorkomen. In die boosheid zie ik veel hoop. Mensen die kwaad zijn, zijn ook betrokken. Mensen die in opstand komen, hebben het vertrouwen dat het in de toekomst beter kan.

Veel bewoners van de Nederlandse Antillen zijn die boosheid voorbij, in ieder geval op Curaçao. Mensen zijn niet eens meer boos, maar gelaten. Het heeft geen zin meer om boos te zijn op de politiek want er verandert toch nooit iets. Het heeft geen zin in opstand te komen want daarmee kom je alleen

maar zelf in de problemen. Dat wat betreft de houding tegenover de eigen bestuurders. Heel veel positiever over Nederland zijn de meeste mensen op Curaçao ook niet. Maar op ons worden mensen in ieder geval nog boos. En dat is dus een goed teken. Jonge Antilliaanen in Nederland die hier een goede opleiding hebben gekregen, willen graag terug naar Curaçao maar absoluut niet in het bestuur. Ook hun ouders zouden het ernstig betreuren, zo vertellen ze mij, als hun kinderen zouden kiezen voor de Curaçaose politiek. Dezelfde geluiden hoorde ik op de Universiteit van de Nederlandse Antillen.

Vooraf van het cynisme van deze jongeren ben ik erg ge-

schrokken. Zij zijn immers de toekomst van het nieuwe land. Voor hen doen we het allemaal. We voeren vandaag een historisch debat, over de oprichting van nieuwe landen in ons Koninkrijk. Landen worden niet

oktober houdt het land Nederlandse Antillen wel op te bestaan. Hoe gaan we dan verder?

Klopt het dat alle taken waar de nieuwe landen Curaçao en Sint Maarten nog niet aan toe zijn, door Nederland zullen worden gedaan? Vooral voor Sint Maarten lijkt me dat een weinig aantrekkelijke toekomst. Ik vrees dat in dat geval een groot deel van het bestuur van Sint Maarten moet worden overgenomen. Hoe gaan we dat doen? En vooral, hoe gaan we dat betalen?

De staatssecretaris moet weten dat ik erg geschrokken ben van de bedragen die Nederland in de toekomst kwijt zal zijn aan Bonaire, Saba en Statia. Meer dan 100 miljoen euro per jaar. Dat is een reusachtig bedrag voor zo weinig mensen. Beseft de staatssecretaris dat het in Nederland crisis is? Dat werkgroepen van ambtenaren die door haar regering zijn ingesteld voorstellen om 1,7 miljard te bezuinigen op het gemeentefonds?

Wat voor beeld is dat naar de mensen in Nederland dat we aan deze kant van het Koninkrijk de broekriem moeten aanhalen maar het aan de andere kant van het Koninkrijk zo breed laten hangen?

Is dit niet een extra reden om ervoor te zorgen dat Bonaire, Saba en Statia fatsoenlijke eigen inkomsten hebben? Wat vindt de staatssecretaris van het idee om vennootschapsbelasting of winstbelasting in te voeren, ook in de speciale economische zones? Dan laten we rijke multinationals niet alleen profiteren maar ook meebetalen aan de eilanden.

Kan de staatssecretaris aangeven hoeveel geld Nederland kwijt is als wij na 10 oktober 2010 taken moeten overnemen die Curaçao en - vooral - Sint Maarten zelf nog niet kunnen uitvoeren? En waar halen we die honderden miljoenen euro vandaan?

Volgens mij gelooft geen enkele partij in deze Kamer dat Sint Maarten op 10 oktober 2010 klaar is. En ik mag hopen dat de gedelegeerden van Sint Maarten die opvatting delen. Hoe ziet volgens de staatssecretaris de toekomst van Sint Maarten na 10 oktober 2010 er uit? Wie wordt waar verantwoordelijk voor? En wie gaat dat betalen?

Mensen die in opstand komen, hebben het vertrouwen dat het in de toekomst beter kan

gemaakt door wetten, maar door mensen. Die moeten een gemeenschappelijk vertrouwen hebben in een gedeelde toekomst.

Toen Aruba in 1986 de status aparte kreeg, was er een redelijke eenheid in het bestuur en onder de bevolking. Een gevoel van we gaan er samen iets van maken. Dat gevoel heb ik over Curaçao niet. Een deel van de bevolking wil niets meer met Nederland te maken hebben. We moeten oprotten en mogen ons geld meenemen. Een ander deel van de bevolking wil juist dat we komen, en niet alleen ons geld, maar vooral onze kennis en kunde meebrengen. Zij willen liever worden geregeerd door Nederland, dan door de eigen bestuurders. Maar de meeste mensen op Curaçao weten het niet precies. Zij weten niet wat er allemaal staat te gebeuren, wat de gevolgen zijn voor henzelf en wat dit betekent voor de toekomst.

Een van de redenen van cynisme en onzekerheid is het gerochel met data. De staatkundige hervormingen zouden klaar zijn in 2008 maar dat gebeurde niet. Toen in 2009 maar dat gebeurde ook niet. En nu in 2010. Maar dat zal ook niet gebeuren. 10 oktober 2010, 10-10-10. Het is politieke getallemystiek. Maar vooral een politieke fuik.

Vanaf het begin heeft de SP gewaarschuwd voor die fuik. Wij hebben voortdurend aangegeven grote vraagtekens te hebben bij de wetten, het bestuur en de financiën. Telkens kregen we te horen, dat komt allemaal in orde, maar het kwam niet op orde. Telkens kregen we te horen, daar gaan we het over hebben. Maar nu zal de staatssecretaris zeggen, we zijn al zo ver, er is al zoveel gebeurd, de Kamer kan nu eigenlijk geen 'nee' meer zeggen. Maar dat kunnen we wel, en dat zal de SP ook doen. Wij laten ons niet gijzelen door de onkunde van de regering.

Laten we eerlijk zijn, 10-10-10 wordt niet gehaald. Opnieuw zullen we een belofte aan de bevolking van de Nederlandse Antillen niet nakomen. Maar in

Advertentie

Het belang van een uitvaartverzekering: een waar gebeurd verhaal



Er zijn van die dingen in het leven waar we liever niet aan denken. Een van die dingen is de dood, des te meer als je nog jong bent. Misschien is het juist daarom dat het afsluiten van een uitvaartverzekering iets is waar we in onze dagelijkse drukte niet gauw bij stilstaan. En zo zijn er nog van die zaken die we steeds maar uitstellen, totdat we op een dag bij onszelf denken: "Waarom heb ik dit niet even eerder geregeld!?" Aan de andere kant zijn er ook gevallen zoals dat van Indra Margaritha.

Vorig jaar besloot Indra, **nog maar 44 jaar oud**, dat het tijd was om een uitvaartverzekering te regelen. Op 16 juni heeft zij bij Extura een polis afgesloten. Aangezien ze kerngezond was, bedroeg haar maandelijkse premie nauwelijks 34,49 gulden. Op 11 januari van dit jaar is zij na een operatie plots als gevolg van complicaties overleden.



Voor haar moeder, mevrouw Toppenberg, was het nieuws van haar overlijden natuurlijk een hele schok. Niet alleen was er de diepe pijn om het verlies van haar dochter, maar mevrouw Toppenberg maakte zich ook zorgen over hoe zij de begrafenis kosten zou kunnen dekken. Veel mensen gaan pas bij het overlijden van een naast familielid beseffen dat zelfs een eenvoudige begrafenis tegenwoordig duizenden gulden kost. Temidden van al haar lijden kon mevrouw Toppenberg zich echter troosten met de gedachte dat haar dochter zes maanden eerder een uitvaartverzekering had afgesloten die alle kosten zou dekken tot een bedrag van tienduizend gulden.

Extura heeft vanzelfsprekend niet de gewoonte om informatie over haar verzekerden in de media bekend te maken. In dit geval was het echter de moeder van de overledene zelf die de wens heeft uitgesproken en toestemming heeft gegeven om een persbericht te publiceren, teneinde zoveel mogelijk mensen ervan bewust te maken hoe belangrijk het is om dit soort zaken - op tijd - te regelen, want dat is immers iets dat ons allemaal aangaat. In het geval van Indra gaat het om nauwelijks iets meer dan 200 gulden die zij aan verzekeringspremie heeft betaald en waarmee zij haar moeder een hoop kopzorgen heeft bespaard. Mevrouw Toppenberg heeft enkel bij het kantoor van Extura moeten binnenlopen, daar een garantiebrief gekregen en is daarmee naar de begrafenisondernemer gegaan. De begrafenisondernemers weten dat zij in dergelijke gevallen bij Extura moeten zijn voor het afhandelen van alle financiële aspecten.

Niemand van ons denkt graag aan de dood. Dat is een feit. Maar moeten we niet even stilstaan bij de mensen die achterblijven? Wat moet er van hen worden op de dag dat wij sterven? Het verhaal van Indra is een goed voorbeeld dat duidelijk laat zien dat niemand van ons weet wanneer het onze beurt is om te gaan en dat het precies daarom van het grootste belang is dat onze zaken goed zijn geregeld. Waarom pakt u niet even de telefoon om vandaag nog te bellen, voordat u er straks, in de drukte van het dagelijkse leven, misschien niet meer aan denkt?

Curaçao

Bestuurlijk gehannes op Bonaire

Vervolg van pagina 13
VAN RAAK

De bevolking van Bonaire is een referendum beloofd. Dat zou er eerst wel komen, toen weer niet, toen weer wel en toen weer niet. Dit bestuurlijke gehannes op Bonaire zal het cynisme onder de bevolking weer aardig hebben doen groeien. Maar bovendien zet het bestuur van Bonaire ons voor het blok. De SP heeft meermalen gevraagd wanneer dat referendum wordt gehouden. Wij kunnen geen wetten aannemen voordat de bevolking heeft gesproken. De bevolking van Bonaire is een belofte gedaan en die belofte moeten we nakomen.

Hoe gaan we nu verder? Hoe gaan we recht doen aan de bewoners van Bonaire, zonder de inwoners van Saba en Statia te kort te doen? Kunnen we de wetten voor de BES-eilanden voorlopig alleen van toepassing verklaren voor Saba en Statia? En wat voor status geven we Bonaire dan?

De regering wil eerst wetten maken, dan het Statuut wijzigen en dan de Grondwet veranderen. Maar dat moet natuurlijk net andersom. Je kunt niet in het Statuut een afwijking van de Grondwet opnemen, dat moet in de Grondwet zelf. Er lijkt bovendien een complicerende factor als het gaat om het gelijkheidsbeginsel, artikel 1 van de Grondwet. Ik gun de inwoners van Bonaire, Saba en Statia van harte de allerbeste sociale voorzieningen die maar mogelijk zijn. Maar het lijkt me te vroeg om hen nu dezelfde rechten en plichten te geven als in het Europese deel van het Koninkrijk. Alleen al om het ontwrichtende effect die de komst van gelukzoekers zal hebben op de samenleving.

Klopt het dat niet uit te sluiten is dat een inwoner van Bonaire, Saba of Statia straks naar de rechter kan stappen en gelijke rechten kan afdwingen?

De SP is en blijft ernstig teleurgesteld dat de staatssecretaris nieuwe landen wil maken waar in de toekomst veel moet worden geïnvesteerd, maar geen voorwaarden stelt om voldoende eigen inkomsten te krijgen.

Waarom is het fiscale stelsel van Curaçao en Sint Maarten niet onderdeel geweest van de onderhandelingen? Kent de staatssecretaris de bezwaren van Curaçao tegen de afschaffing van de winstbelasting op Bonaire? Omdat dit leidt tot oneerlijke belastingconcurrentie?

Is ondertussen al meer duidelijkheid over de fiscale stelsels van Curaçao en Sint Maarten? We kunnen toch geen nieuwe landen maken voordat dit goed geregeld is? We gaan de inwoners van Curaçao en Sint Maarten toch niet een financieel on-



'De SP heeft nog steeds grote vraagtekens bij de mensenrechtensituatie in de gevangnissen, in het bijzonder in Bon Futuro.' FOTO ARCHIEF

gewisse toekomst insturen? We gaan de nieuwe eilanden toch niet opzadelen met toekomstige schulden?

De Nederlandse Antillen zijn niet arm. Het gemiddelde inkomen in het Caribische deel van ons Koninkrijk (ongeveer 12.000 euro per jaar) is een stuk hoger dan in EU-landen als Roemenië (ruim 8.000 euro per jaar). Maar de sociale verschillen zijn wel heel groot. Op de Antillen wonen veel rijken, veelal buitenlanders, maar zijn ook veel armen en werklozen. Ruim 30 procent van de bevolking moet rondkomen met minder dan 215 euro per maand.

Zulke grote tegenstellingen hebben een ontwrichtende werking op de samenleving maar ook op de economie. De Antillen zijn gekolonialiseerd, niet door Nederland maar door multinationale ondernemingen. De Antillen hebben 15 speciale economische zones waar buitenlandse bedrijven niet of nauwelijks belasting betalen. Hier zijn honderden bedrijven gevestigd.

Wat zijn fysieke bedrijven zoals de internationale oliebedrijven op Bonaire en Statia. Maar vooral ook digitale bedrijven, internationale porno, speel- en goksites die vele miljoenen winsten maken. Of aanbieders van vliegtickets, die goedkope vluchten kunnen aanbieden dankzij belastingvlucht. Dit soort bedrijven leveren nauwelijks een bijdrage aan de lokale economie. Neem bijvoorbeeld belastingparadijs Vredenberg in Willemstad waar maar liefst vijf glasvezelkabels het eiland binnen komen. Dit is een lelijk grauw gebouw, zonder naambord, zonder adres. Binnen staan computers. Met generatoren voor als de stroom uitvalt. Er zijn wel werkplekken maar die zijn niet bedoeld om te werken. Om aan de vereiste te voldoen dat deze internetbedrijven mensen in dienst moeten hebben, worden enkele mensen ingehuurd die op papier voor heel veel bedrijven werken en soms niet meer krijgen dan een stagevergoeding.

Wie houdt hier wie voor de gek? De belastingconcurrentie tussen de eilanden heeft het pitje bereikt. Grote internationale bedrijven maken miljoenenwinsten maar hoeven niet of nauwelijks belasting te betalen.

Wat geldt ook voor bedrijven buiten deze speciale economische zones. Hoe het precies zit met de belastingmoraal op de eilanden kan ik van hieruit moeilijk zien. Maar het feit dat het overgrote deel van de bedrijven op Sint Maarten niet eens een belastingnummer heeft, dus niet eens belasting kan betalen - al zouden ze willen - doet het ergste vrezten.

De vraag is nu: Wat voor landen gaan wij maken? Gaan wij paradijzen maken voor de bevolking? Waar geïnvesteerd wordt in onderwijs, zorg en sociale zekerheid? Waar mensen een toekomst hebben? Of gaan we paradijzen maken voor multinationals? Waar de rijken geen belasting hoeven te betalen? En de armen opdraaien voor de kosten? Gaan we sociale gemeenschappen opbouwen, of neoliberale piratennesten organiseren?

De Antillen zijn kleine eilanden in een omgeving van grote criminaliteit. Internationale wapenhandel, mensenhandel en drugshandel en financiële criminaliteit, die zelfs in verband wordt gebracht met terrorisme. Waarom wordt de bestrijding van deze internationale criminaliteit zoveel overgelaten aan deze kleine eilanden? Voelt de staatssecretaris hier niet een verantwoordelijkheid in verband met de waarborgfunctie? Corruptie moet door de landen zelf worden onderzocht. Daar heeft de SP vooralsnog niet voldoende vertrouwen in.

De SP kan niet instemmen met de huidige opzet van de politie, met aparte politiekorpsen voor Curaçao, Sint Maarten en de BES-eilanden. De staatssecretaris wil drie volwaardige korpsen maar dat zal niet lukken. De gemeenschappelijke voorzie-

ning, die de zware internationale criminaliteit moet bestrijden, wordt een lege huls. Of zoals collega Remkes zei: 'Een generaal zonder leger'.

De politiekorpsen van Curaçao en Sint Maarten zijn op 10 oktober 2010 bij lange na niet op orde. En zullen dat voorlopig ook niet zijn. Dat heb ik niet zelf bedacht. 'Voor mij staat vast dat het Curaçaose korps op 10 oktober nog niet in staat is de taken uit te voeren', zei korpschef Meijboom van Rotterdam-Rijnmond die het korps op Curaçao intensief heeft begeleid.

Zijn collega Visser zei over Sint Maarten: 'Voor het korps van Sint Maarten is berekend dat er 380 dienders nodig zijn. Nu telt het korps 190 man. Het gaat nog vele jaren, misschien wel tien jaar duren voordat het korps op orde is, nog afgezien van de vraag waar het geld vandaan moet komen.'

Ik vrees ook dat er op Curaçao een kloof is tussen de leiding en de werkvloer. Rotterdam-Rijnmond heeft veel zogenoemde twinningprojecten gedaan waarbij agenten direct werden begeleid en opgeleid. Die hulp wordt nu door de politieleiding niet meer op prijs gesteld. Ik hoop dat hier niet hetzelfde aan de hand is als in de gevangenis Bon Futuro waar de bewakers heel graag hulp uit Nederland krijgen - het liefst via twinningprojecten - maar uitgeroepen de vakbonden de hulp uit Nederland buiten de deur willen houden.

Willen de agenten op Curaçao en Sint-Maarten nu wel of niet hulp uit Nederland? En klopt mijn vrees dat de agenten graag hulp willen, maar leidinggevend dat tegenhouden? Veel kritiek is er vanuit de politie op de grootte van de korpsen. Meijboom stelt: 'De schaalgrootte gaat problemen met zich meebrengen...Vanwege de kleine omvang is rouleren van standplaats moeilijk terwijl dat wel noodzakelijk is.'

Veel kritiek is er ook op de Gemeenschappelijke Voorziening

Politie die wel een veredeld uitzendbureau is genoemd. De verwachting is dat de korpsen niet bereid zullen zijn om veel mensen en middelen te investeren, vooral omdat ze het zelf al zo moeilijk hebben. Mensen uit de praktijk hebben fundamentele kritiek op de organisatie van de politie. De SP deelt deze kritiek. Waarom is niet gekozen voor één politiekorps?

De SP heeft nog steeds grote vraagtekens bij de mensenrechtensituatie in de gevangnissen, in het bijzonder in Bon Futuro. Ik heb heel veel waardering voor de medewerkers, die in bijna onmogelijke omstandigheden proberen er het beste van te maken. Hoe wordt in de nieuwe landen het toezicht op de gevangnissen geregeld? Voelt de staatssecretaris hier niet een verantwoordelijkheid in verband met de waarborgfunctie?

Wat betreft het financiële toezicht hebben wij meer vertrouwen in het toezicht op Bonaire, Saba en Statia dan in het toezicht op Curaçao en Sint Maarten omdat de bevoegdheden van het College financieel toezicht veel kleiner zijn. Maar wij beseffen natuurlijk ook dat wij hier niet te maken hebben met eilanden die een deel worden van Nederland maar met landen binnen het Koninkrijk.

Wij blijven het vreemd vinden dat de schuldsanering al loopt, nog voordat de wetten zijn aangenomen en het financiële toezicht definitief is geregeld. Voor de SP is een kloppende begroting van het allergrootste belang. Maar een kloppende begroting is niet het eindpunt maar het begin van goed beleid. Er moet voldoende geld zijn voor investeringen, in onderwijs en zorg, veiligheid en sociale zekerheid.

Zolang de rijken niet meebetalen aan hun samenleving zal, zo vrezten wij, de neiging van de overheden om geld te lenen groot zijn. En als we dat niet voorkomen, zullen de schulden weer snel oplopen en de eilanden weer snel bij Nederland aankloppen.